

VÅLERENGA HISTORIELAG

Et organ for
Vålerenga Historielag

Mer gammelt enn nytt

April 2001

Årgang 4 nr. 1

VELKOMMEN TIL ÅPENT MEDLEMSMØTE

**Mandag 2. april 2001, kl. 19.00
i Bydelshuset, Hedmarksgata 2**

Denne kvelden skal vi bli kjent med «Vedhandler'n fra Grünerløkka».

Bymuseets **Per-Erling Johnsen**, har skrevet historien om vedhandler Johannessen, østkantgutt og oppvokst i området rundt Carl Berners plass. Per-Erling Johnsen er kjent som en god byomviser og fremragende forteller. I boka lar han vedhandleren berette om sin oppvekst på ramsalt østkantspråk, men på kveldens møte vil han fortelle historiene om den nære fortid direkte til oss. Vi kan garantere en innholdsrik opplevelse.

Som vanlig gis det en kort orientering om aktuelle saker - og det blir tid til en hyggelig prat over en kaffekopp.

VELKOMMEN - og ta gjerne med venner og bekjente!

Vennlig hilsen

VÅLERENGA HISTORIELAG

Leder'n har ordet!

NYTT ÅR OG NYE MULIGHETER

Et nytt årsmøte i historielaget vårt har funnet sted., og det sittende styret ble gjenvalgt nok en gang. Vi i styret må selvfølgelig takke dere medlemmer for tilliten. Det er hyggelig for oss å føle at vi gjør en grei nok jobb.

Vi vil også få takke dere fordi dere stiller opp på arrangementene våre. Dere er engasjerte, og hjelper oss med å holde laget gående. Det er utrolig viktig for oss at vi har dette støtteapparatet rundt oss. Hadde ikke vi fått hjelp på kjøkkenet, ville noe av ramma rundt sammenkomsten ikke være til stede. Vi får hjelp av dere til å selge kalenderen som vi lager, og hjelp til å scanne inn bildene våre. Dere stiller opp med historiene og bildene deres. Alt dette er viktig for oss .

Even Haugseth

Styret har ei stund vært i tenkeboksen for å finne ut hva slags markering vi skal ha når vi neste år fyller 10 år. I og med at vi fortsatt ikke har gitt ut noen årbok, var det ideen om å få til et jubileumsbok vi til slutt valgte å satse på. Vi synes at vi kan ta oss råd til å bruke noe av de oppsparte midlene våre til dette.

At vi i tillegg fikk velvillige medlemmer til å ta fatt på jobben med å samle inn og produsere boka, gjør at vi kan føle oss trygge på at vi ikke tar på oss overmakta.

Vi oppfordrer fortsatt medlemmene til å komme med ting som kan være interessante til denne boka. Ta kontakt med Anne eller Knut Roar utover året.

Anne Teppen, Dalehaugen 2, 0657 OSLO, tlf. 21904791, mobiltlf. 97618464
Knut Roar Westbye, Nordbygata 39, 0190 OSLO, tlf. 22174884

Jeg vil samtidig benytte anledningen til å ønske alle medlemmene våre en riktig god påske!

Even Haugseth
leder

Vi trenger flere bilder!

Som de fleste vet, samler historielaget på bilder fra bydelen. Både hus, mennesker, dyr, gater, trær, ja – alt som har med Vålerenga å gjøre! Bildene behøver ikke være fra "tidenes morgen", alle bilder er av interesse!

Fotosamlingen begynner å bli stor og mangfoldig, men vi ønsker hele tiden nye bilder! Dersom du har bilder fra Vålerenga, ta de med på neste medlemsmøte! Vi har utstyr tilgjengelig slik at vi kan avfotografere dem på stedet! Og, har du en historie om bildene, er dette kjempeflott!

Har du en historie å fortelle? Bjørg Staal i "intervju-gruppa" har alltid tid til en prat! Eller, du kan selv skrive ned historien din, og sende den til oss. Både postadressen og e-postadressen vår finner du på baksiden av bladet

Hvor ble det av skilpadda?

Fra Anne Teppen har vi fått denne originale etterlysningen:

Jeg gikk på Vålerenga skole fra 1947 til 1954, og sang i Pikekoret. En dag fikk vi fint besøk av vennskaps-skipet vårt.

Inngangsdøren mot kirken ble åpnet, og oppover i trappeoppgangen sto vi og sang av full hals: "Den norske sjømann er et gjennombarket folkeferd..." mens mannskapet fra skipet vandret oppover mellom oss.

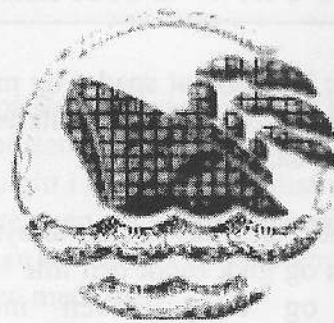
Det var på mange måter høyti-

delige og følelsesladde minutter.

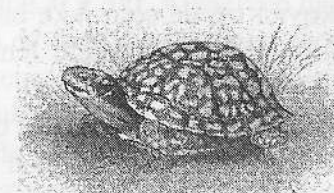
Skolen fikk en skilpadde i gave fra båten. Den vandret rundt i hagen ved lærer-boligen.

Er det noen som vet hvildet rederi det var, eller hva skipet het? Og – hvor ble det av skilpadda?

Red.anm: Er det noen som har bilder av denne seansen?

"Den norske sjømann er et gjennombarket folkeferd....."

*Anne Teppen lurar på:
Hvor ble det av skilpadda?*

En vinterfortelling (Mer Jul i Østerdalsgata)

Selv om det er lenge til jul, har vi valgt å ta med en julefortelling til, skrevet av Wiggo Nilsson. Wiggo døde, som de fleste nå vet, i februar i år, etter kort tids sykdom.

Det var gøy i gården når jeg var gutt, og særlig på Julaften, for på denne spesielle dagen var det forventninger, spenning og masse god mat og kaker.

Så tidlig på julaften blei vi barna sendt rundt i de forskjellige butikkene som den gang het kolonialen, melkebutikken og "slakter'n" (som var kjøttforretning).

Varene vi skulle hente var bestilt lang tid i forveien og var pakket inn i grått papir med navn på, og det var helt normalt å ta med

varer for naboer og de gamle som hadde vondt for å gå i de glatte gatene.

Når klokken nærmet seg tolv var oftest disse ærend unna-gjort, og så kom den lange ventetiden hvor vi ungene var mest i veien på kjøkkenet, for den gang hadde vi ikke noen TV og video. Så for oss blei ventetiden lang frem til julemiddag og presanger.

Derfor fant vi på masse leker ute i gården. Som regel var det mye sne og 3 - 4 kuldegrader. Toppluer, strikkegensere med nikkers og raggsokker, og med beksønstøvler var normal påkledning for oss gutta. Jentene hadde det samme, men nikkersen var byttet ut med lange

skjørt eller vindbukser.

I gården var det måket gangveier og som regel hadde vi en liten skøytebane som "Tre skritts Larsen" hadde laget. Han var Portner, ikke vaktmester som vi har i dag.

"Tre skritts Larsen" var et navn som vi ungene hadde satt på fordi han hadde så utrolige lange bein, og når vi gjorde noe galt i gården så behøvde han bare å "bykse" sine tre skritt og dermed kjente vi neven hans i skjortekragen, og du var fanget! "Så, så. Dette vil jeg ikke ha noe av i min gård. Gå å fortell mora di at du har vært slem i gården og ikke vis deg ute på en time!" Og sånn blei det. Men skøytebane fiksa han og han kunne være behjelpelig med å lave flaske-bakke. For oss ungene

Mer Jul i Østerdalsgataforts fra foregående side

kunne han låne ut spader og måker, men det var bare på julaften, og kun da.

Vi satte stearinlys rundt skøytebanen og gikk rundt den lille banen og sang, moen med blekkspann- "skøyte med reimer som vi spente rundt støvlene", skruskøyter og de som ikke hadde, sklei rundt. Vi lagde lenke der vi holdt hverandre rundt livet, og de største barna dro så det blei fart i den lange lenka. Når vi blei lei av å gå på skøyter lagde vi snemann eller vi lagde en stor snøhaug og hoppet på ski. Noen ganger lagde vi snøhule hvor vi satt og fortalte historier og vi hadde alltid noe godt som vi hadde "snoka" til oss på kjøkkenet når vi var oppe for å gå på do. Noen ganger kom mammaene ned i hula til oss med småkaker og varm sjokkolade-"kakao".

En jul hadde Kato, en av gutta, fått sparkstøtting i før-juls gave. Den hadde lange meier, så når vi sto 6 gutter og jenter og holdt hverandre på skuldrene og Kato satt med Bjørg foran, sparket vi ganske fort over skøytebanen.

Etter hvert fikk vi bra teknikk og god fart, men "sparken" var vanskelig å styre, derfor havnet vi gjennom et åpent vindu i et hus som lå der Ungbo ligger nå. Christine som sto på sitt kjøkkenet og lagde jule-maten fikk 1 stk. Kato og et stk. Bjørg trillende over kjøkkenbordet og ned på gulvet. Kato og Bjørg kom seg

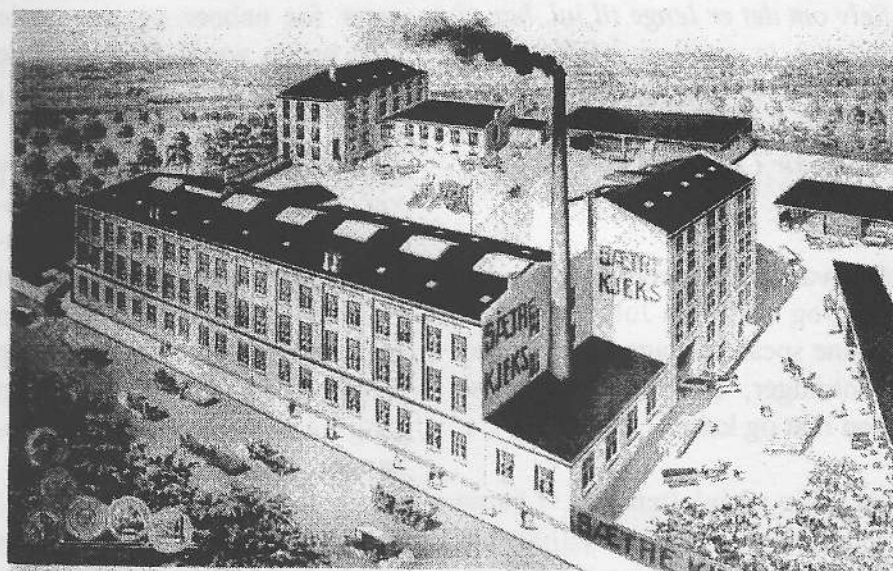
opp på bordet og ut av vinduet i en fei. Vi andre løp til alle kanter, og Christine sto lamslått ved komfyren.

"Tre skritts Larsen" som tilfeldigvis var utenfor, stakk hode inn av vinduet. Han hadde tenkt å spørre hvordan det hadde gått, men før han fikk åpnet munnen, kastet Christine, sleiva – hun sto og rørte i sausen, mitt i fjeset på "Tre skritts Larsen". Hun var ikke interessert i noen form for "passiar", men hun blei redd da hun så hvem det var. "Tre skritts Larsen" slikket seg rolig rundt munnen og sa: "Jammen laver du god saus Christine, jeg tror jeg spiser julemiddag her."

Så begynte kirkeklokkene å ringe julen inn samtidig som alle barna stille blei kalt inn av mammaer og pappaer. "Tre skritts Larsen" og Christine ønsket hverandre god jul, og Christine sa vi ungene måtte være mer forsiktige, og det lovte vi. Og freden senket seg over Østerdalsgata 4 og 6.

Kato og jeg kikket på hverandre i det vi gikk inn. Vi var enige om at "Tre skritts Larsen" og Christine var geme! "God Jul a", seg deg i morra", og dørene blei lukket stille i.

Hilsen Wiggo

SÆTRE KJEKSFABRIK
GRUNDLAAGT 1883 KIRSTIANIA

Medlemsmøte 29. Januar 2001

Som tema på årets første møte valgte vi å presentere en bok som ble utgitt på slutten av året i fjor - **Oslo - byen slik den var**. Med bakgrunn i byens 1000-års jubileum samlet Aftenposten inn en del historier. Mange av disse historiene har journalist **Beate Muri** i Aftenposten Aften, utgitt i bokform. Resultatet er en flott og rikt illustrert bok om Oslos bydeler - alle i og for seg interessante, men det var omtalen av Kværnerdalen som fattet vår oppmerksomhet. Vi føler at Kværnerdalen på en måte hører til Vålerenga, og Beate Muri sa seg villig til å komme og formidle sin viten om denne bydelen med oss.

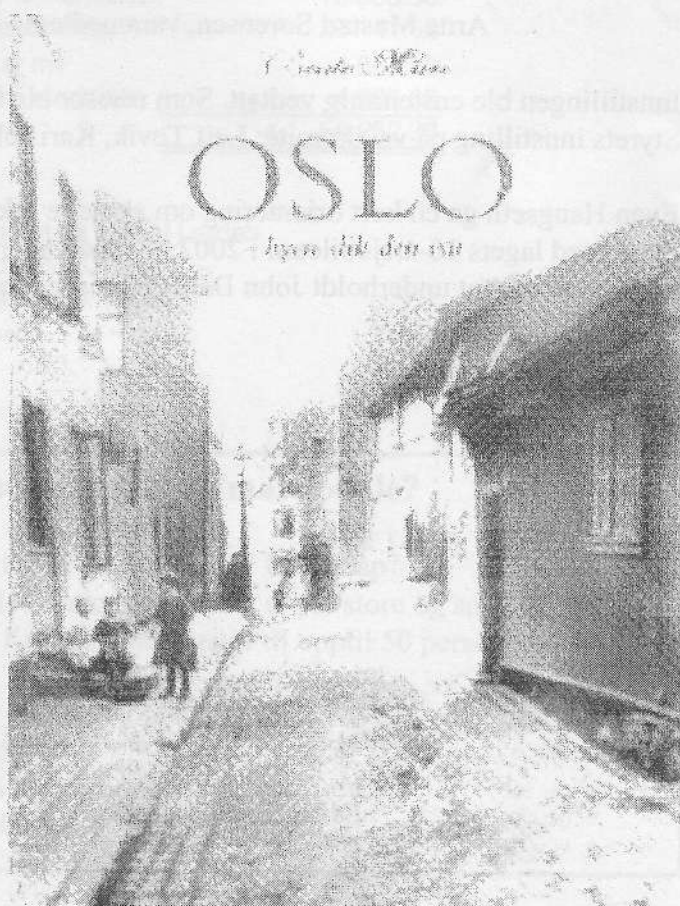
Navnet Kværner dukker ikke opp før i 1611, men av Sverres saga går det fram at et av slagene Birkebeinerne utkjempet mot bondehæren, fant sted i området rundt Kværner omkring år 1200. Alnaelven hadde sitt løp i området, og oslo-borgerne dyrket korn og før til husdyrene sine på de fruktbare åkrene - samtidig som dyra også beitet der. Fra ca. 1290 lå det en kornmølle ved Kværnerfallene, og denne regnes som den første møllen i Oslo-traktene. På 1500-tallet kom et av landets første sagbruk i gang ved elva. Oslo-bispen eide Kværnerområdet fram til ca. 1800. Ved Jernbanens inntog i Kværner ble det fart i industrivirksomheten, etter hvert også i boligbyggingen. Stormannen Oluf Onsum kjøpte det gamle møllebruket på Kværner i 1853 og realiserte sin drøm om jernstøperi og mekanisk verksted ved hjelp av energien i Kværnerfallene. Den første forstadsbebyggelsen oppsto som følge av Kværner Brug og jernbanen, men bare folk med høy status fikk bygge på den dyrkbare marken.

Først på 1900-tallet ble større områder utbygd til boligstrøk og politikerne begynte og interessere seg for arbeidernes ve og vel. Resultatene ble etter hvert den kjente «Egne-hjem»-bebyggelsen og Arctanderbyen. Oluf Onsum fikk personlige og økonomiske problemer og måtte gi avkall på sitt livsverk. Fra 1892 ble Kværner Brug aksjeselskap. Den videre historien er kjent for de fleste - i dag er det forlatte fabrikkhaller som preger Kværnerområdet.

Ledsaget av bilder vist på over-head var Beate Muri en god veiviser for oss.

Omtrent 50 personer var møtt fram og de fulgte aktivt opp med kommentarer og spørsmål. I det hele tatt - en opplysende og hyggelig kveld, som ble avsluttet med vafler/kaffe og en god prat.

Björg Staal
ref.

Årsmøtet 5. Mars 2001

Leder Even Haugseth ønsket de vel 30 frammøtte medlemmene velkommen.

Til behandling forelå:

Beretning og regnskap for 2000, budsjett for 2001.

Fastsettelse av kontingent for 2002.

Valg av styre med vararepresentanter, valg av revisor og valgkomitè.

Even Haugseth ble innstilt som møteleder med Bjørg Staal som sekretær.

Beretning for 2000 var utsendt medlemmene på forhånd, men ble opplest på møtet. Ingen merknader til beretningen som ble tatt til etterretning.

Kasserer Bjørn Granlund framla regnskap for 2000 og budsjett for 2001. Regnskap og budsjett ble enstemmig vedtatt.

Fullstendig oppsett over resultatregnskap, balanse og eiendeler 2000, samt budsjett 2001 er medtatt nedenfor.

Fastsettelse av kontingent for 2002 - ingen endring, beholdes som nå.

Valg: Valgkomitèen innstilte på gjenvalg av hele styret:

Even Haugseth, leder

Bjørn Arild Gjerdalen, nestleder

Bjørn Granlund, kasserer

Bjørg Staal, sekretær

Laila Normann Kristiansen, styremedlem

Unni Granlund, varamedlem

Arne Mustad Sørensen, varamedlem

Innstillingen ble enstemmig vedtatt. Som revisor ble Per Horgen enstemmig valgt.

Styrets innstilling på valgkomitè: Leif Tovik, Kari Johannessen, Una H. Neverdal - enstemmig valgt.

Even Haugseth ga en kort orientering om aktuelle saker, bl.a. om utgivelse av en jubileumsbok i forbindelse med lagets 10-årsjubileum i 2002, bydels-vandring 11. juni, kalenderen 2002, fotoutstilling med mere. Etter årsmøtet underholdt John Dahl-Johansen med visesang.

Bjørg Staal
Sekretær

Årsmøtet 5. Mars 2001 forts...

Vålerenga Historielag

RESULTATREGNSKAP 2000

Inntekter :		Utgifter :	
Kontingent	17 340.00	Leie	12 000.00
Salg på møter mv	13 072.50	Drift	9 615.00
Salg av kalendere	40 874.00	Innventar	2 424.00
Salg av bilder	3 127.00	Bilder, bøker mv.	5 719.00
Renter	1 108.88	Kalenderproduksjon	25 250.00
Andre inntreker	15 000.00	Mer gammelt enn nytt	6 000.00
		Porto	8 290.00
Overskudd			21 224.38
	90 522.38		90 522.38

Balanse:

Kasse	988.00
Postbanken	87 313.92
	<u>88 301.92</u>

Eiendeler :

Fotoutstyr	8 650.00
Inv.PC, kontoruts	15 938.50
Bildesamling	22 141.65
Bøker mv	4 857.10
Andre eiendeler	4 665.08
	<u>56 252.33</u>

Bjørn Granlund

Kasserer

Revidert og funnet i orden
Oslo, 18/2-01
Per Horgen (sign)
Revisor

Trenger du selskapslokale/møtelokale?

Generalforsamling? Konfirmasjon? Barnedåp?
Bydelshuset i Hedmarksgata 2 leies ut for store og små arrangementer. Kjøkken med utstyr til opptil 50 personer.

Kontakt oss for nærmere opplysninger!
Telefon: 22 67 58 80
eller besøk oss i kontortiden,
mandager kl 1700-1800 i Hedmarksgata 2.

**Et organ for
Vålerenga Historielag**

Vålerenga Historielag
Hedmarksgata 2
0658 Oslo
E-mail: vaalerenga.histlag@c2i.net

Møte kalender

Medlemsmøter 1. halvår 2001

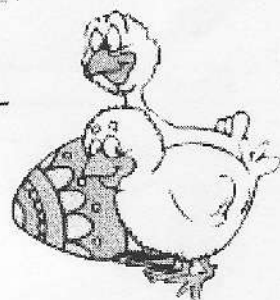
2. April 2001 Medl.møte
11. Juni 2001 Bydelsvandring
(mer informasjon vil bli gitt senere)

Alle møter holdes i Bydelshuset,
Hedmarksgata 2

VELKOMMEN!

**Styret og arbeidsgrupper
i Vålerenga Historielag**

Leder:	Even Haugseth
Nestleder:	Bjørn Arild Gjerdalen
Kasserer:	Bjørn Granlund
Sekretær:	Björg Staal
Styremedlem:	Laila Normann
Varamedlem:	Arne Mustad Sørensen
Varamedlem:	Unni Granlund

Arbeidsgrupper i historielaget:

Utgivelse av bildekalender:

Kontakt: Even Haugseth tlf. 22 57 01 66

Fotogruppe – fotografering, innsamling og
avfotografering av bilder:

Kontakt: Bjørn Granlund tlf. 22 68 34 05

Idrettsgruppe – prosjekt om bydelens idrettsmiljø

Kontakt: Bjørn Arild Gjerdalen tlf 90 91 92 50

Intervjugruppe – intervjuer interessante mennesker

Kontakt: Björg Staal tlf. 22 61 40 33

Medlemsavisa vår

Kontakt: Laila Normann tlf. 22 67 46 75

Vålerenga Historielag på internett:

vaalerenga.histlag@c2i.net

<http://home.c2i.net/vaalhist>

**Vi ønsker alle våre medlemmer
en riktig god påske!**

Har du husket kontingenten?